

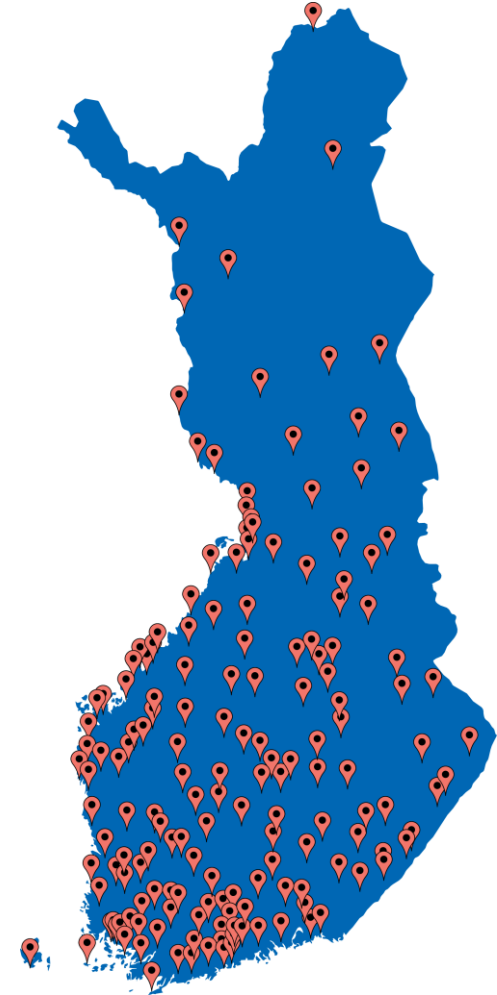
Ajankohtaista kansalaisopistokentällä

Kansalaisopistoverkko kattaa koko maan

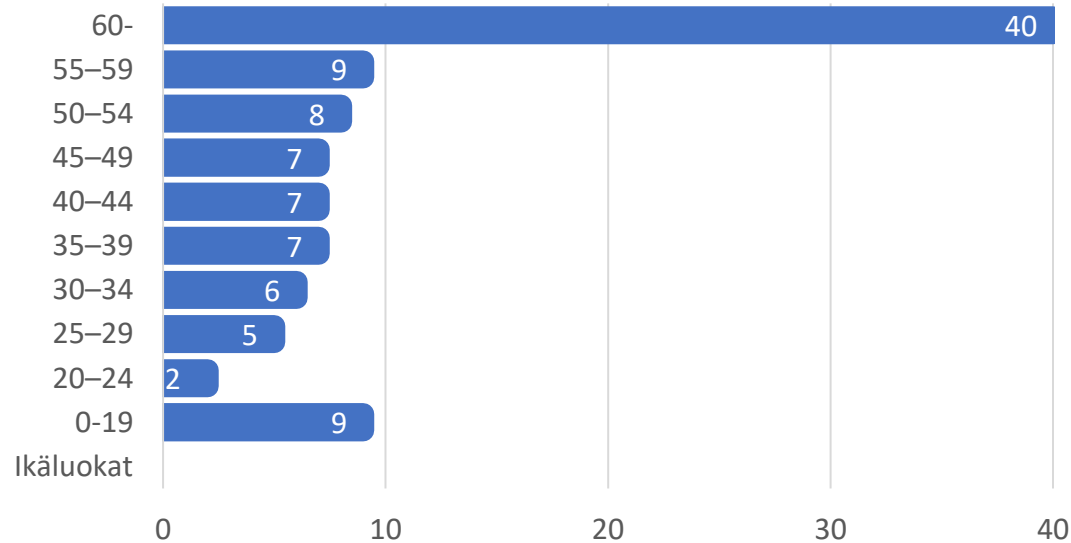
- Yhteensä 174 kansalaisopistoa, joiden toiminta kattaa kaikki Suomen kunnat.
- Kansalaisopisto voi olla nimeltään kansalaisopisto, työväenopisto, opisto tai aikuisopisto.
- Kansalaisopistot ovat vapaan sivistystyön suurin oppilaitosmuoto.
- Kursseille osallistuu vuosittain yli 500 000 opiskelijaa.
- Opetustunteja järjestetään yhteensä noin 2 miljoonaa (taiteen perusopetus 158 498 h, maahanmuuttajille suunnattu koulutus 122 229 h)
- Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta.
- Suosituimmat aineryhmät: musiikki 22 %, kädentaidot 20 %, kielet 19 %, liikunta 17 %, kuvataide 9 % sekä tanssi ja teatteri 4 %

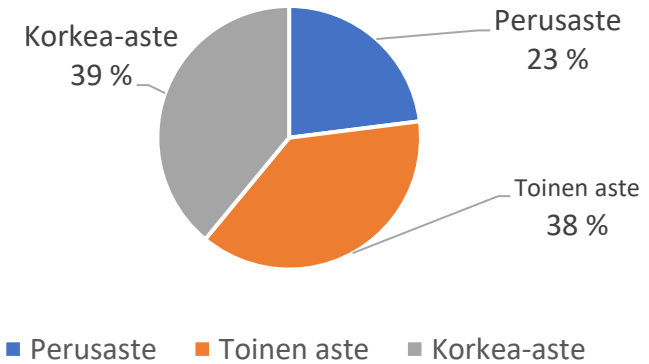
Kansalaisopistojen opiskelijaprofiili

Opiskelijoiden ikäjakauma (%)

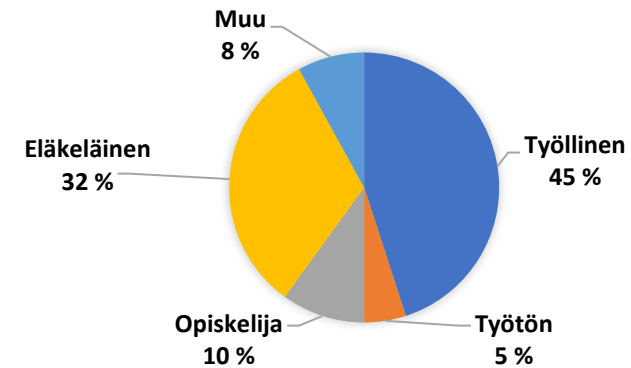

Lähde: Tilastokeskuksen keräämä viimeisin vapaan sivistystyön opiskelijaprofiili vuodelta 2019

OPISKELIJOIDEN KOULUTUSTAUSTA

OPISKELIJOIDEN PÄÄASIALLINEN TOIMINTA

Valtionosuusleikkausten vaikutukset alkavat näkyä ympäri maata

- Vuoden 2024 talousarviossa vapaan sivistystyön perusrahoitukseen tehtiin lopulta -20,5 m€:n leikkaukset: **kansalaisopistot -12,5 m€ (61 %)**, opintokeskukset -3,5 m€, kesäyliopistot -1 m€, kansanopistot -2 m€ ja liikunnan koulutuskeskukset -1,5 m€.
- **Vuoden 2024 alusta voimaan tulleilla -13,8 %:n valtionosuustuntien leikkauksilla (-234 447 h) on merkittävät seuraukset kansalaisopistojen toimintaan eri puolilla maata.**
- Vaikutukset ovat moninaisia, osalla opistoista **kuntatalouden haasteet** muutenkin todella merkittäviä, yksityisillä opistoilla ennestään jo hyvin tiukka taloudellinen tilanne
- **Koulutustarjontaa joudutaan supistamaan ja keskittämään voimakkaasti, minimiosallistujamääriä kasvattamaan, lukukausia lyhentämään ja opiskelijamaksuja nostamaan. Samaan aikaan opintosetelirahoitus on riittämätöntä tarpeen yhä kasvaessa.**
- **Alueelle jäävät vero- ja vuokratulot pienentyvät, kun opettajien työmahdollisuudet pienenevät.** Vuosittaiset henkilöstökulut kansalaisopistoissa ovat noin 133 milj. euroa (67 % kokonaiskustannuksista) ja vuokratulot noin 35 milj. euroa (18 % kokonaiskustannuksista) vuosittain.

Ajankohtaisia teemoja ja nostoja

- **Mitä koko toimialalta halutaan / toivotaan jatkossa?** -> Juustohöylä on hitaan näivettämisen tie, hallinnossa on jo nyt erittäin niukasti henkilöstöresursseja
- **Henkilöstöä tarvitaan kehittämään uusia asioita ja tehtäviä** (esim. TE2024, työllisyyden edistämiseen liittyvät hankkeet, kotouttamisen kokonaisuudistus ja siirto kuntiin, yhteistyö hyvinvointialueiden rajapintojen kanssa)
- **Maahanmuuttajakoulutusten kehittäminen ja rahoitus**
- [Planetaarisuus vapaan sivistystyön opetukseen ja arkeen](#)
- Keskeisiä muita teemoja ovat **osaamisperusteisuus, perus- ja kansalaistaidot**, Opetushallituksen kansallisten perustaitojen osaamismerkkien (KAPOS) jalkauttaminen, pienempien osaamiskokonaisuuksien ja osaamisen kehittämisen edistäminen.
- **Väestön ikäkehitys tuo luontaisesti kansalaisopistoihin lisää opiskelijoita.** Vanhusasiavaltuutetun eduskuntakertomuksesta: ”Ikääntyneiden oikeutta... hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon pitää ja kannattaa vahvistaa – samalla voidaan hillitä terveys- ja sosiaalipalvelujen tarpeen kasvua.”

TERVEYS- JA HYVINVOINTITAIIDOT

- Ravitsemus- ja ruoanlaittotaidot
- Liikunnallinen elämäntapa
- Mielen terveystaidot

TULEVAISUUDEN KANSALAISTAIDOT

KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN TAIIDOT

- Ekologinen kestävyys
- Sosiaalinen kestävyys
- Kulttuurinen kestävyys
- Taloudellinen kestävyys

TURVALLISUUSTAIIDOT

- Ensiaputaidot
- Liikennetaidot
- Varautumistaidot
- Uimataito

PERUSTAIIDOT

- Tekstitalidot
- Numerotaidot
- Digitaidot

SOSIAALISET TAIIDOT

- Tunnetaidot
- Osallisuustaidot
- Vuorovaikutustaidot
- Neuvottelu- ja sovittelutaidot

ONGELMANRATKAISUTAIIDOT

- Oppimisen taidot
- Oman osaamisen soveltaminen
- Tulevaisuustaidot
- Luovuus

KANSALAIISUUSTAIIDOT

- Medialukutaito
- Kriittinen ajattelu
- Työelämätaidot
- Yhteiskuntataidot
- Demokratiataidot
- Eettisyys

ELÄMÄNHALLINTATAIIDOT

- Arjenhallintataidot
- Asiointitaidot
- Taloustaidot
- Kodinhoitotaidot
- Oman elämän suunnittelu